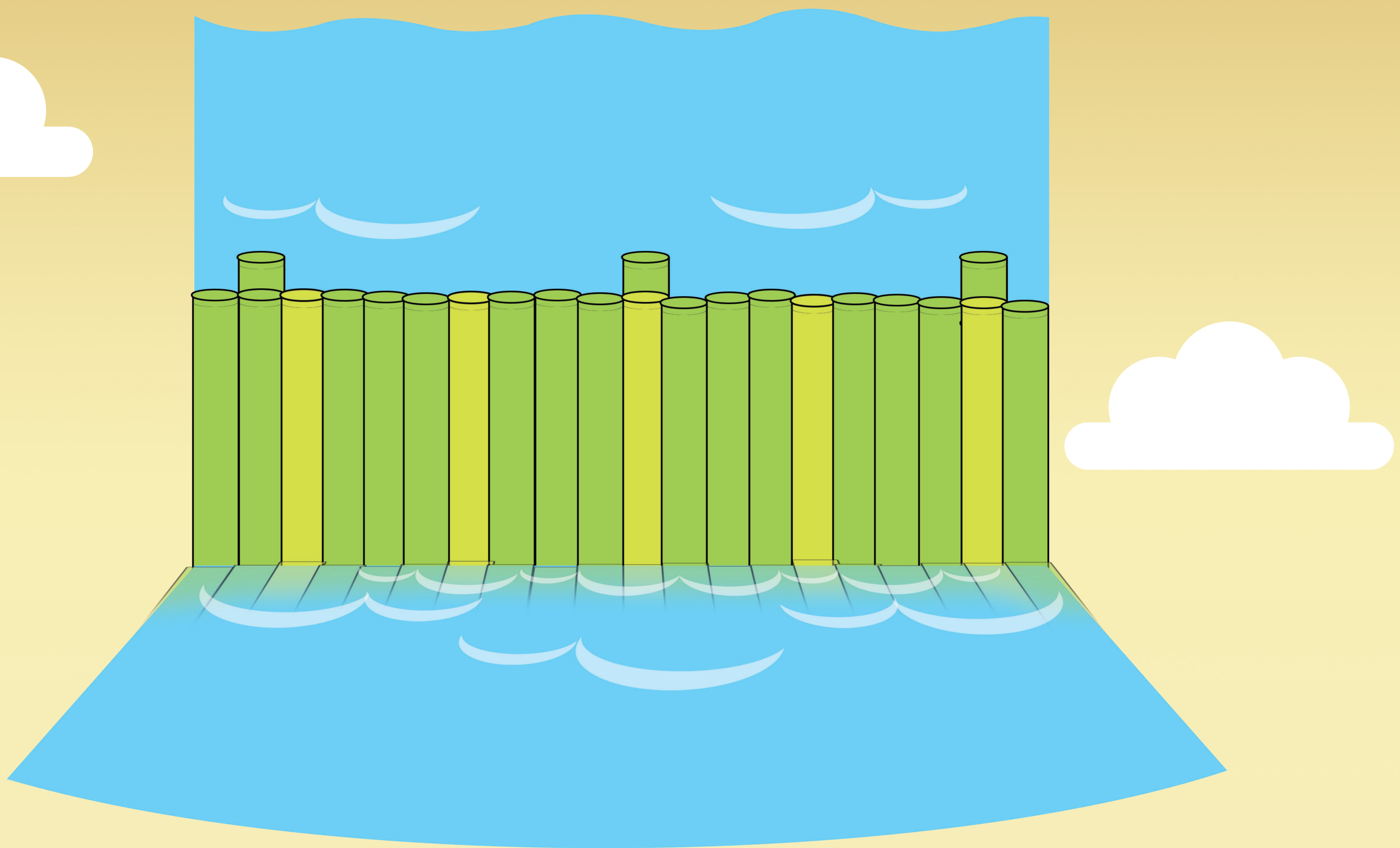

โครงการพระราชดำริ ฝายชะลอน้ำ

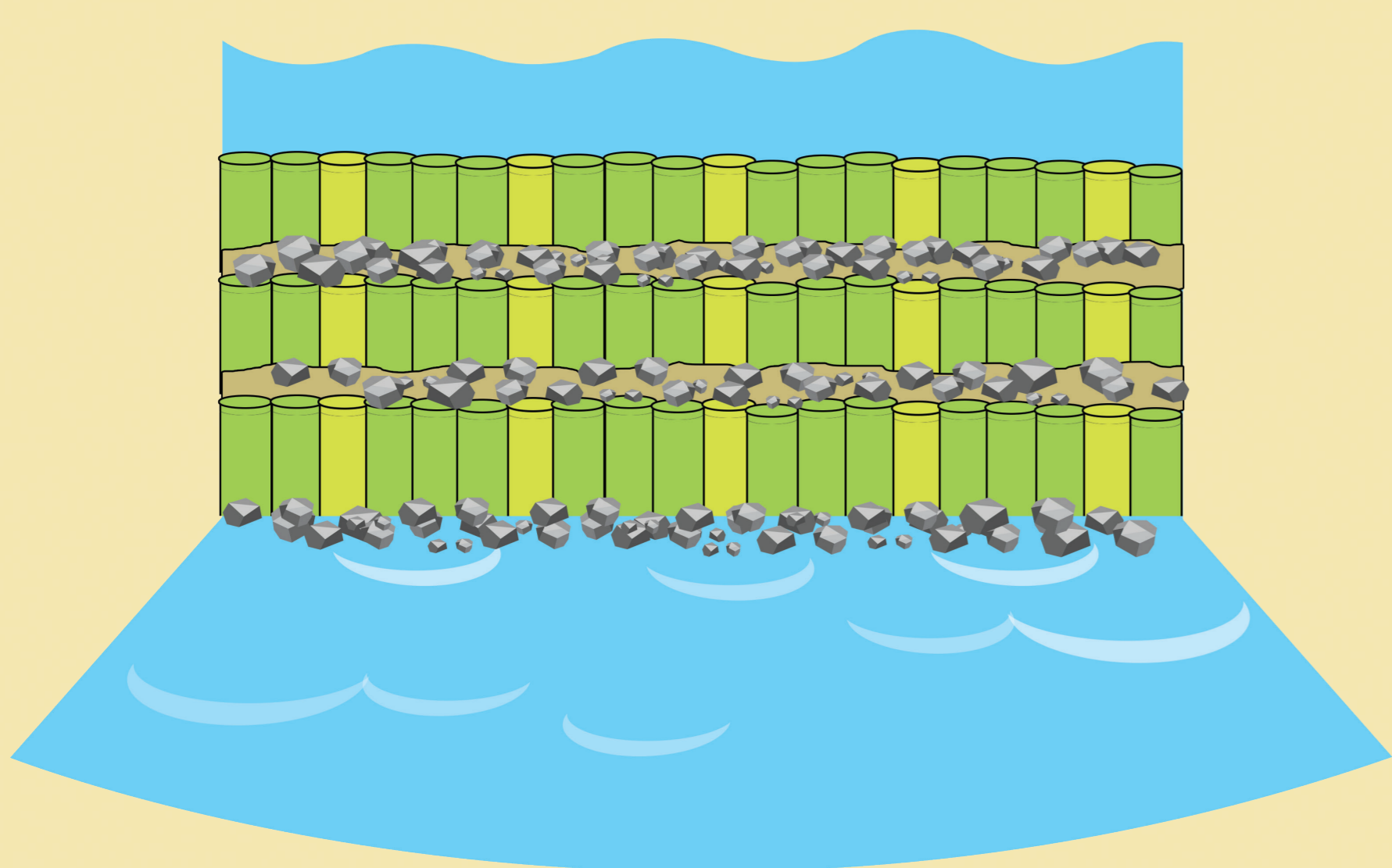
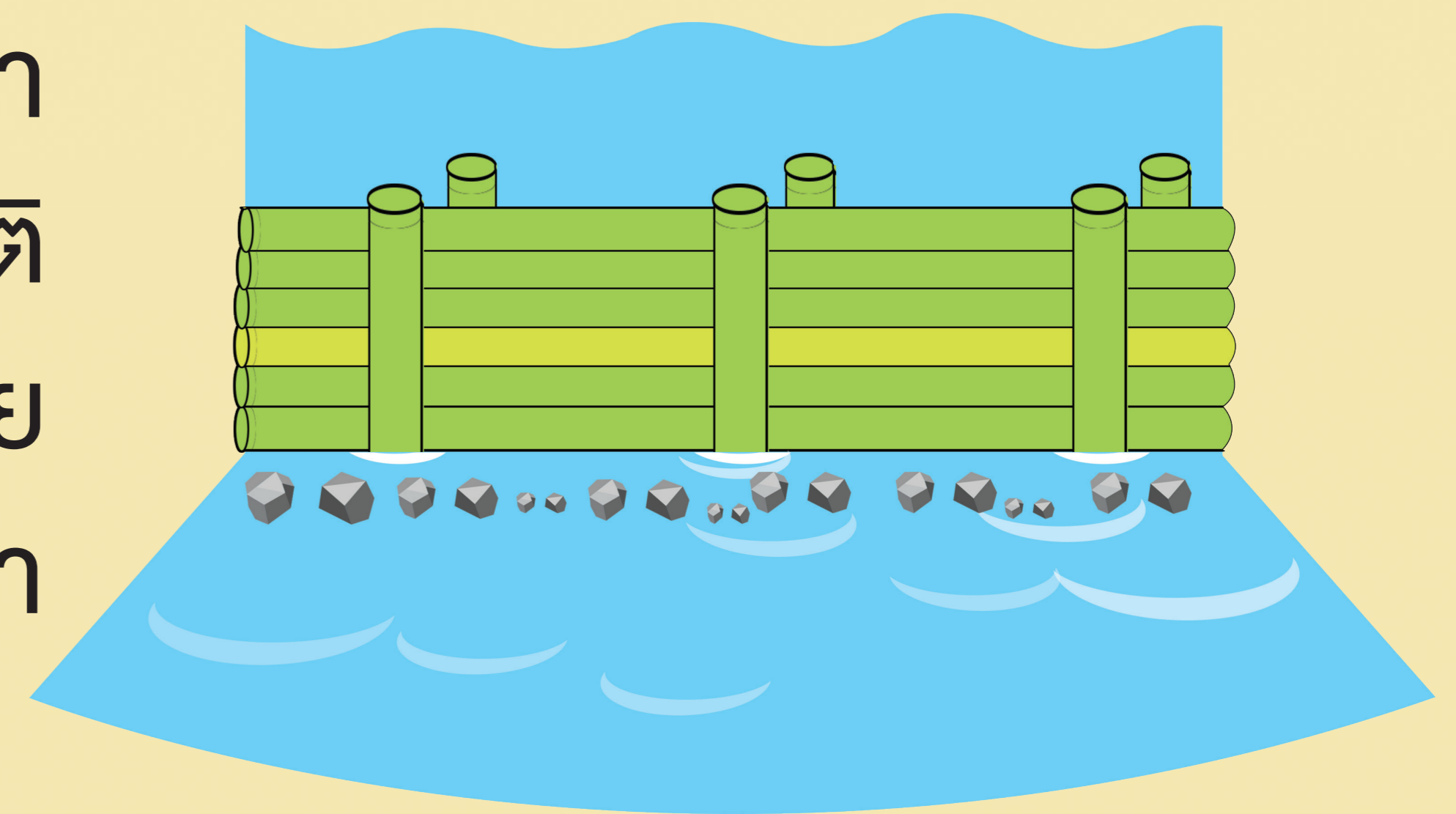
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชดำริว่า

“...การปลูกป่าทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลายนั้นจะต้องสร้างฝายเล็ก เพื่อให้น้ำส่งไปตามเหมืองไปใช้ในพื้นที่เพาะปลูกทั้งสองด้าน ซึ่งจะให้ น้ำค่อย ๆ แผ่ขยายออกไปทำความชุ่มชื้นในบริเวณนั้นด้วย...”

“...ให้พิจารณาดำเนินการสร้างฝายราคาประหยัดโดยใช้วัสดุราคาถูก และหาง่ายในท้องถิ่น เช่น แบบกั้นหินคลุมด้วยตาข่ายปิดกั้นร่องน้ำกับ ลำธารเล็ก ๆ เป็นระยะ ๆ เพื่อให้เก็บกักน้ำและตะกอนดินไว้บางส่วน โดยน้ำที่ กักเก็บไว้จะซึมเข้าไปในดินทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้าง ต่อไปจะสามารถปลูกพันธุ์ไม้ป้องกันไฟ พันธุ์ไม้โตเร็ว และพันธุ์ไม้ไม่ทิ้งใบ เพื่อฟื้นฟูที่ต้นน้ำลำธารให้มีสภาพเขียวชุ่มชื้นเป็นลำดับ...”

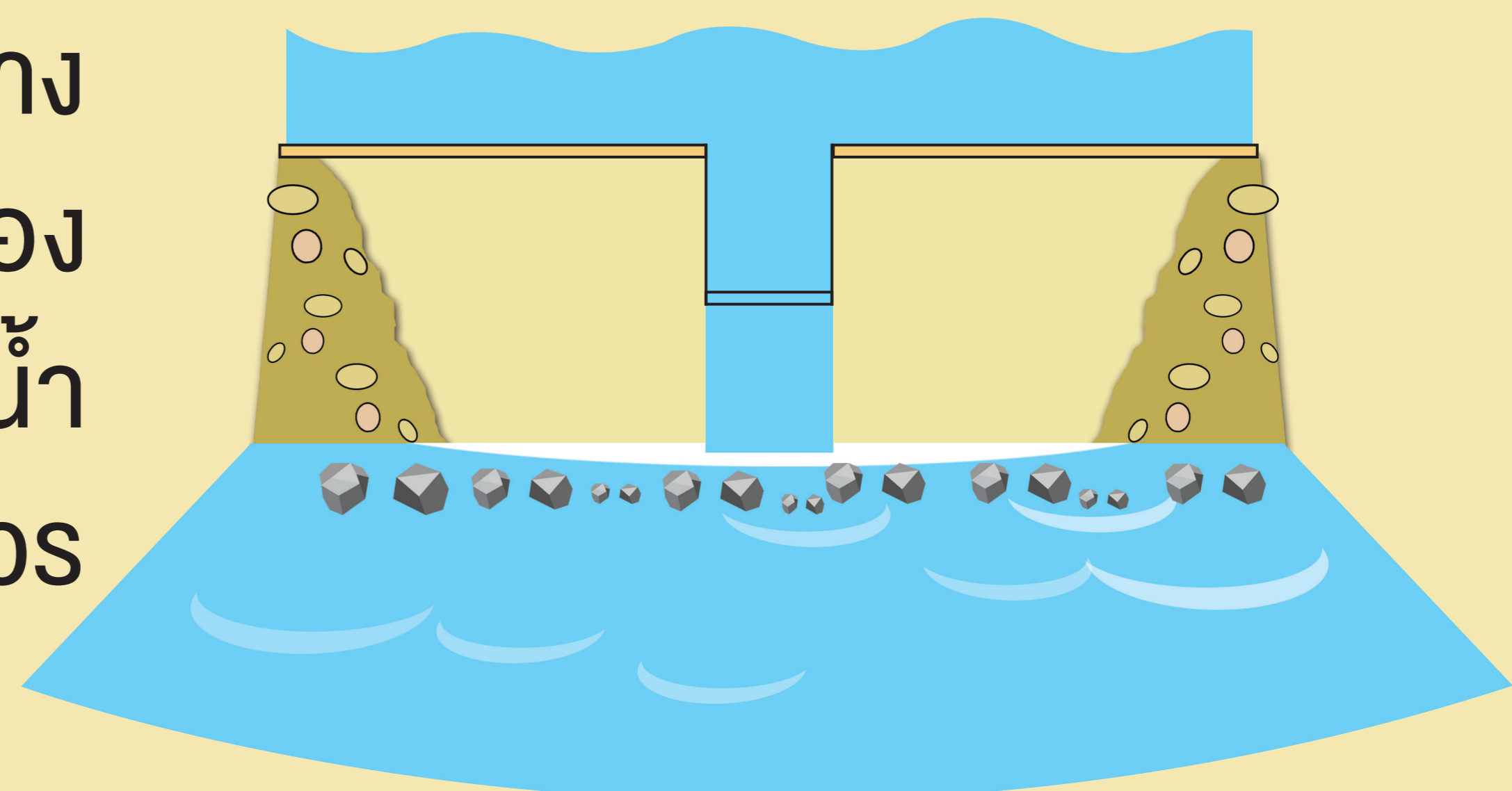
รูปแบบของฝายสามารถแบ่งออกได้ 3 แบบ

แบบกั้นดินเบื้องต้น หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “ฝายแม้ว” เป็นการก่อสร้างด้วยวัสดุมีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ ก้อนไม้ หนาบด้วยก้อนหินขนาดต่างๆ ในลำห้วย หรือร่องน้ำ โดยจะสามารถดักตะกอน ชะลอการไหลของน้ำ และเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่บริเวณพื้นที่รอบๆ ฝายได้

แบบเรียงด้วยหินค่อนข้างถาวร เป็นการก่อสร้างด้วยการเรียงหินเป็นผนังกั้นน้ำ ก่อสร้างบริเวณ ตอนกลางและตอนล่างของลำห้วย หรือร่องน้ำ จะสามารถ ดักตะกอน และเก็บกักน้ำในช่วงฤดูแล้งได้บางส่วน

แบบคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นการก่อสร้าง แบบถาวร ส่วนมากจะดำเนินการในบริเวณตอนปลายของ ลำห้วยหรือร่องน้ำ ทำให้สามารถดักตะกอน และเก็บกักน้ำ ในฤดูแล้งได้ดี ค่าก่อสร้างขึ้นอยู่กับขนาดของลำห้วย ซึ่งควรมีความกว้างไม่เกิน 4 เมตร

ประโยชน์ของฝายชะลอน้ำ

- ช่วยเก็บกักน้ำ
- ช่วยลดความรุนแรงของการเกิดไฟป่า
- ช่วยลดการพังทลายของหน้าดิน และลดความรุนแรงของกระแสน้ำ ในลำห้วย
- ช่วยกักเก็บตะกอนและวัสดุต่างๆ ที่ไหลลงมากับน้ำในลำห้วย
- ช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ
- เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และใช้เป็นแหล่งน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภค

